

... Eva Vašáková, Základní škola praktická a speciální v Českém Krumlově

VÍME, CO JÍME?

Na naší škole už o tom alespoň přemýšlíme. Ve třetím listopadovém týdnu jsme se zúčastnili mezinárodní kampaně „Food Right Now – Postavme se hladu!“ a Týdne globálního vzdělávání koordinovaných organizací Člověk v tísni. Jedná se o prestižní celoevropskou iniciativu, která se snaží zvýšit povědomí o světové problematice hladu, o jeho příčinách, a především možných řešeních.

Do akce jsme vstupovali se zdravým sebevědomím, ale i s notnými obavami – projekt je primárně určen běžným základním školám – my jsme se přihlásili jako jediná škola praktická a speciální. Formát akce byl libovolný (výstava, happening atd.). Naš projektový den jsme nazvali „Víme, co jíme?“. Rozhodli jsme se, že témata vybereme tak, aby se co nejvíce týkala v běžném životě i nás samotných. Možnosti jejich řešení zkusíme konkrétně zapracovat do vlastního projektu „Naše školní zahrada“, který vyústí do praktické části. Do realizace projektového dne jsme zapojili všechny žáky druhého stupně. Akce se nakonec účastnilo 34 žáků a 4 učitelé.

Projekt jsme rozdělili do tří částí:

1. Teoretická část – seznámení se s vybranou problematikou a její zpracování skupinou žáků, posléze prezentace a následná diskuze i pro ostatní žáky.
2. Vypracování vlastního projektu „Naše školní zahrada“ s cílem vtáhnout žáky do přemýšlení o využití plodin vypěstovaných na školní zahradě (na základě získaných informací z první části).
3. Praktická část, kdy chlapci sklídí zeleninu a ovoce ze školní zahrady a dívky z těchto potravin připraví ochutnávku pro všechny zúčastněné.

Vybrali jsme klíčová témata – místní potraviny, zodpovědná spotřeba, která zpracovávají skupiny dívek. Místními potravinami se zabývaly dívky 6. a 7. třídy spolu s paní učitelkou Mgr. Evou Kašákovou, téma zodpovědné spotřeby uchopily dívky 8. a 9. třídy s paní učitelkou Mgr. Zuzanou Daniilovou. Informace jsme hledaly především na internetu. Důraz jsme kladly na to, aby děti vybrané problémy dobře pochopily, přemýšlely o nich a následně byly schopné předat získané vědomosti ostatním. Vytvořily jsme velké nástěnky, jež se vybraným tématům věnovaly. Dívky odborné informace přepisovaly do „svých“ slov, vybíraly klíčová slova a podstatná hesla. Vše doplnily vlastními kresbami, fotografiemi.

V projektu „Naše školní zahrada“ jsme uvažovali o co neefektivnějším zpracování pěstovaných plodin a motivaci žáků k využívání těchto produktů při vaření v hodinách pracovního vyučování. Snažili

jme se vymyslet, které nové rostliny by bylo možné pěstovat s ohledem na jejich zpracování ve školní cvičné kuchyňce. Žákyně tedy přemýšlely o potravinách od semínek až po sklizeň a následnou konzumaci. Uvědomily si všechny výhody plynoucí z vlastní zahrady a hovořily o sezónním stravování se. Pochopily opodstatnění občasných mozočů a rukou s hlinou za nehty. Během práce děvčat ve třídách se chlapci chopili sklizené zbyvajících výpěstků na školním pozemku. Vzhledem k pozdnímu termínu jsme se

Foto: archiv školy

museli spokojit pouze s bramborami, česnekem, jablky a dýní. Úrodu hoši dopravili do cvičné kuchyňky a nedočkavě čekali, co se dívkám podaří vytvořit. O sklizených potravinách děvčata našla mnoho zajímavých poznatků (původ, léčebné účinky, kuchyňské využití), z nichž připravila prezentaci na nástěnce.

Další den jsme se pustili do přípravy jídel. Mladší dívky pekly perník s jablky, starší smažily bramboráky a vařily dýňový džus. Všechna jídla jsme připravily převážně z vlastních surovin, dokupovat jsme již mnoho nemusely. Děti si na konzumaci přispěly pouze symbolickou částkou. Přesto si na konci projektu vydatně pochutnaly – přirozeně tak pochopily i finanční výhody své práce na školním pozemku. Děvčata se v kuchyni umí dobře otáčet, připravily jsme chutné jídlo z čerstvých, zdravotně nezávadných surovin.

V letošním školním roce jsme pro žáky druhého stupně již uspořádali několik velmi úspěšných projektových dnů. Děti tedy k projektům přistupují s důvěrou a očekáváním nových zážitků. Nejenže nás takováto forma práce s dětmi baví, ale vidíme i velmi pozitivní vliv na zlepšení komunikace žák-učitel, žáků mezi sebou.

Samotná vzdělávací akce probíhala na chodbě školy, kde jsme vystavily nachystané nástěnky. Pozvaly jsme nejen chlapce, celý druhý stupeň, ale i naše paní kuchařky, vedení školy, ostatní pedagogy. Dívky se zpočátku velmi ostýchaly, ale za pomoci svých učitelek brzy zbytečné obavy odhodily a prezentace se zhostily velmi hezky. Některé mluvily z paměti, jiné si pomáhaly hesly z nástěnek. Byli jsme mile překvapeni, jak zodpovědně a srozumitelně zadanou problematiku vysvětlovaly. Snad se nám podařilo přiblížit souvislosti mezi globálními problémy a našim vlastním životem, výběrem potravin i jejich spotřebou. Suchá teorie brzy přešla do diskuze, chlapci si se zájmem detailně prohlíželi vystavené materiály. Na pobídku k přesunu do školní jídelny, kde byla připravena ochutnávka v podobě rautu, čekali s nedočkavostí.

Během pohoštění dívky rozdávaly recepty, podle kterých uvařily. Jídlo rychle mizelo a podle spokojených výrazů všem velmi chutnalo. Podařilo se nám naplnit také myšlenku zodpovědné spotřeby – na konci nezbýval ani drobeček. Výsledky společného snažení si budeme připomínat výstavou ponechanou v prostorách školy. Školní práci mohou děti pyšně předvést i svým rodičům na webových stránkách naší školy.

Během teoretické části jsme bojovali s odbytou prací některých žáků. Dětem často nezáleží na výsledku, je jim jedno, jak zadaný úkol vypracují, odevzdají, hlavně že to mají za sebou. Díky tomu, že byly součástí týmu, schytaly od ostatních zdravou dávku kritiky. Jednak pochopily, že svou nepořádností kazí také výsledky druhých, ale zároveň si uvědomily i vlastní důležitost a přínos pro kolektiv. Potvrdila se nám zkušenost, že praktické činnosti

Navíc i slavná Cimrmanova „pomněnka a zapomněnka“ mění poměr ve prospěch zapamatování si a schopnosti s novými fakty lépe pracovat, nacházet souvislosti. Pokud bude možnost, rádi se opět do nějaké akce pustíme. Takže slovy našich žáků: „Za rok znovu!“

► naše žáky zaujmout dokážou, na rozdíl od teorie a neosobních dat. Potýkáme se s nezájmem o vzdělávání se, s malou motivací k nabývání vědomostí. Děti nevidí ve vzdělání žádný přínos, mají pocit, že je k ničemu; učení je nebaví. Projekt je bavil, nějaké informace si zapamatovaly, něco se naučily, něco si prožily.